

Axis Yayınları

BRUCE FINK, psikanalist. Cornell Üniversitesi'nde psikoloji, sosyoloji, edebiyat ve felsefe alanlarında eğitim almıştır. Daha sonra Paris'deki Paris VIII Üniversitesi'nde Alain Badiou ile birlikte çalışma olanağı bulmuştur. 1980'lerin sonu 90'ların başında, Jacques-Alain Miller tarafından verilen "Orientation lacanienne" seminerlerine katılmıştır. İngilizce konuşulan dünyada Lacancı psikanalizin en önde gelen temsilcilerinden biridir. Kitapları Türkçe de dahil olmak üzere pek çok dile çevrilmiştir. Fink aynı zamanda Lacan'ın seminerlerinin başlıca İngilizce çevirmenlerindendir ve ayrıca Lacan'ın *Écrits* [Yazılar] adlı kapsamlı eserini İngilizceye çevirmiştir. En belli başlı eserleri arasında, her dördü de dilimize çevrilmiş olan *Lacancı Psikanalize Bir Giriş* (Axis Yayınları, 2022), *Freud'a Klinik Bir Giriş* (Axis Yayınları, 2024), *Lacan'da Arzu* (Axis Yayınları, 2025) ve *Psikanalitik Tekniğin Temelleri* (Axis Yayınları, 2021) sayılabilir. Bunların dışında Bruce Fink klinisyenlere süpervizyon vermekte ve onların klinik pratiklerini ilerletmelerine katkıda bulunmaktadır. Fink aynı zamanda geçmişte ABD'deki Duquesne Üniversitesi'nde psikanaliz konusunda ders vermiştir ve analist olarak pratiğini halen Fransa ve ABD'de sürdürmektedir.

ASLI ÖNAL, 1984 yılında İzmir'de doğdu. Ortaokul ve liseyi Bornova Anadolu Lisesi'nde okudu. Üniversite eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde tamamladıktan sonra, aynı bölümde başladığı yüksek lisans eğitimini yarıda bırakarak İstanbul'a taşındı. Çevirdiği ilk kitap, 2009 yılında yayımlandı. 2010–2015 yılları arasında medya planlama ajanslarında iş geliştirme uzmanı olarak çalıştı. 2015 yılında medya sektöründen ayrılarak tam zamanlı çevirmenliğe döndü. O günden beri kurgu-dışı kitap ve tiyatro çevirileriyle uğraşmaktadır.

Bruce Fink

ANLAMAYA KARŞI

1. CİLT

LACANCI BİR YAKLAŞIMLA
YORUM VE ELEŞTİRİ

İngilizce Orijinalinden Çeviren:
Aslı Önal

Axis Yayınları

**ANLAMAYA KARŞI 1. CİLT: LACANCI BİR YAKLAŞIMLA
YORUM VE ELEŞTİRİ – Bruce Fink**

Orijinal adı:

*Against Understanding. Volume 1: Commentary and Critique in a
Lacanian Key* (2013)

Bu metnin orijinali 2013 yılında Routledge tarafından Londra'da
yayınlanmıştır.

Türkçe yayım hakları © Axis Yayınları

Bu eserin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek şartıyla tanıtım için
yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla
kopyalanamaz, çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni: Özgür Ögütçen

Çeviren: Aslı Önal

Yayıma hazırlayan: Özgür Ögütçen

Kapak Tasarımı: Hamdi Akçay

Dizgi: DBY Ajans

Baskı ve Cilt: Ana Basın Yayın A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 81860

Axis Yayınları

e-posta: axis@axisyayinlari.com

Yayınevi Sertifika No: 42925

1. Basım: İstanbul, 2026

ISBN 978-625-90713-2-9

İçindekiler

Anlamaya Karşı, 1. Cilt	9
Önsöz	13
Teşekkür	23

YORUM

KLİNİK UYGULAMA

1. Anlamaya Karşı: “Anlama” Neden Psikanalitik Tedavinin Temel Amacı Olarak Görülmemelidir	29
2. Lacancı Klinik Uygulama: İmgeselden Simgesele	67
3. Foucault’nun Psikanaliz Eleştirisine Lacancı Bir Yanıt	100
4. Zorlantılı Yeme ve Ölüm Dürtüsü	118

LACAN’I OKUMAK

5. “Standart Tedaviye Dair Çeşitlemeler” İçin Kısa Bir Okuma Kılavuzu	131
6. Hamlet’i Lacan ile Okumak	163

ÇEVİRİ

7. Çevirinin Psikanalitik Etiği	187
8. <i>Écrits: A Selection</i> Çevirisi Üzerine: Dan Warner’ın Bruce Fink’le Yaptığı Söyleşi	210

VAKALAR

9. Bir Fetişizm Vakasında Hem/Hem de Mantığı	243
10. Inter(Oed)Dictions.....	278
11. Cinsel Kaygılar.....	298
12. Ağır Patolojilere Psikanalitik Yaklaşımlar: Lacancı Bir Perspektif.....	312
13. Marilyn Monroe ve Modern Zaman Histerisi	341

ELEŞTİRİ

14. Psikanalist Kâhin Gibi Konuşmalıdır: Izabela Michalska'nın Bruce Fink'le Yaptığı Söyleşi	373
15. Lacan'ın Amerika'daki Alımlanışı: Miles Smit'in Bruce Fink'le Yaptığı Söyleşi.....	387
16. Scientific American Dergisi Editörü'ne Mektup	396
17. Psikanalitik Paradigmaların Karşılaştırmalı Özeti.....	399
Kaynakça.....	409
Dizin.....	415

Şekiller

Şekil 2.1 İmgesel Eksen	73
Şekil 2.2 L Şeması (imgesel ve simgesel eksenler).....	77
Şekil 2.3 Psikoz	85
Şekil 2.4 Nevroz	86
Şekil 6.1 Hamlet'in Gertrude'un arzusundaki yeri.....	170
Şekil 6.2 Arzu Şemasının Ütopyacı Uğrağı	171
Şekil 6.3 İnsanın arzusu kendine Öteki'nin arzusunu model alır.....	177
Şekil 6.4 Yabancılaşmanın Ötesi	177

Anlamaya Karşı, 1. Cilt

Anlamaya Karşı, Birinci Cilt, Lacancı kuramda imgesel boyutun ayrılmaz bir parçası olarak görülebilecek anlama sürecinin, yabancıyı nasıl tanıdık olana indirgediğini, bütünüyle öteki olanı nasıl aynıya dönüştürdüğünü ve pratisyenleri, analitik ortamda gerçekte söylenlere nasıl sağırлаştırdığını inceliyor. Bruce Fink, çağdaş psiko-terapi ve psikanaliz ekollerinin neredeyse tamamında kabul gören yaklaşıma tezat teşkil edecek şekilde, gerek hastada gerekse klinisyende görülebilen “anlama” takıntısının aşırıya kaçtığını, zira psikanalitik tedavinin temel amacının anlamaktan ziyade *değişim* olduğunu öne sürüyor.

Birçok vaka örneği ve klinik hikâyeye başvuran Fink, klinisyenlerin dil sürçmeleri, gevelemeler, karıştırılan metaforlar ve diğer “yanlış konuşma” örnekleri üzerinden bilinçdışını tespit etme becerisinin, hastanın sergilediği semptom ve davranış örüntülerinin sebep ve işleyişini anlamanın fazlaca önceliklendirilmesi yüzünden nasıl sekteye uğradığını gözler önüne seriyor. Gerek hastaların gerekse pratisyenlerin, bu semptom ve örüntülere ilişkin bilinçli bilgiye inatla sarılmasının, bırakın değişimi kolaylaştırmayı, çoğu durumda onu engellediğini ortaya koyuyor. Oysa değişim, bilinçdışına süregiden bir erişimi ve onunla kapsamlı bir çalışma yürütmeyi gerektiriyor.

Çoğu daha önce yayımlanmamış makalelerden oluşan iki ciltlik bu derlemenin birinci cildinde Bruce Fink, hiçbir açık veya formüle edilmiş bilgiye ihtiyaç duymaksızın işleyen sözün iyileştirici gücüne dair bolca kanıt sunuyor. *Anlamaya Karşı, Birinci Cilt*, analitik ortamda bilinçli bir kavrayıştan ziyade sözün erdemine yaslanan bir tekniğin terapötik gücünü gözler önüne sermek suretiyle, Lacancı kuramı emsalsiz bir biçimde yeniden canlandırmış oluyor. Bu kitap, psikanalistlerin, psikoterapistlerin, psikiyatristlerin, psikologların, sosyal hizmet uzmanlarının ve danışmanların ilgisini çekecektir.

Bruce Fink çalışmalarını Pittsburgh, Pennsylvania'da yürüten Lacancı bir psikanalist ve klinik süpervizörüdür. Lacan'ın ölümünden kısa süre önce Paris'te kurduğu École de la Cause Freudienne psikanaliz enstitüsünde yedi yıllık bir eğitimden geçen Fink, hâlâ enstitüye üyedir. Ayrıca, Pittsburgh Psikanaliz Derneği ve Enstitüsü'nün de bağlı üyesidir.

HÉLOÏSE'A...

Analist... şunu bilmelidir ki konumunun doğruluğunu belirleyen kıstas, bir şeyi anlayıp anlamaması değildir.

İlla anlaması gerekmez. Hatta, anladığını sandığı şeye aşırı güvenmesindense hiç anlamamasının bir noktaya kadar daha iyi olduğunu bile söyleyebilirim. Başka bir deyişle analist, anladığını sandığı şeyin doğruluğunu her zaman sorgulamalı ve elde etmeye çalıştığı şeyin tam da teoride anlamadığı şey olduğunu kendine hatırlatmalıdır. Şüphesiz ki analist, arzunun ne olduğunu bildiğı –ama analitik maceraya birlikte atıldığı özenin neyi arzuladığını bilmediğı– ölçüde, o arzunun nesnesini kendi içinde barındıracak bir konumda olabilir.

—Lacan, 2001a, s. 234

Önsöz

Psikanaliz, anlamamanın da anlamamanın da ayrı ayrı bedelini ödediğimiz bir alandır. Bir şeyleri hemencecik anladığımız zannına kapılmak, hastalarımızı yanlış anlamamıza sebebiyet verir; öte yandan hepten bir anlayışsızlık sergilemek, bizi biraz kalın kafalı, zor idrak eden, daha da kötüsü karşısındakini dinlemeyen biri gibi gösterir.

Hastalarımızın içinde bulunduğu durumu anladığımıza inanmak, insan deneyiminin neredeyse fraktal denebilecek yapısını gözden kaçırmamıza sebep olur, zira insan deneyimine özgü daha büyük ve görünür olan yapıların ardında her zaman daha küçük ve incelikli alt-yapılar gizlidir. Diğer taraftan, hiçbir şeyi mutlak surette kavrayamadığımıza ikna olmuşsak, tedavi sürecinde belirleyici olabilecek potansiyel ifadelerin altını çizme ve kritik anlarda müdahale etme olanağını elimizden geçiririz.

Nitekim psikanalistler biraz bulanık, ara bir alanda yollarını bulmak zorundadır. Teorik veya klinik bir problemi tümüyle kavradığımızı sanmak, hatta belki öyle olmasını dilemek yönündeki fazlasıyla insani eğilimimizi sürekli olarak dizginlememiz icap eder. Ne var ki bunu yaparken, düşünce ve pratiğimize rehberlik edebilecek, esnek bir kuramsal ve klinik model inşa etmek, dahası bunu bir “tanısal el kitabı”nın içinde geçen esnemez bir tedavi protokolüne sabitlemeden başarmak elzemdir.

Psikanalistlerin karşısındaki esas zorluk, diyebilirim ki, her şeyi kavradığına inanmak ile hiçbir şeyi kavrayamadığına kanaat getirmek arasında bir rota çizabilmektir. Ne var ki analizanlar, bir başka deyişle, psikanaliz sürecinden bizimle birlikte geçenler de benzer bir güçlükle karşı karşıyadır. Onlar da tıpkı bizim gibi, beraberinde değişim ve rahatlama getirecek kolay yanıtlara bir an evvel ulaşmak umuduyla, alelacele birtakım yargılara varma eğilimindedir. Ancak analitik süreç içerisinde, meselelerin neredeyse her zaman görüldüğünden çok daha karmaşık olduğu gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalırlar. Zira yaşam çok katmanlıdır ve her bir katman her veçhesiyle aşırı-belirlenmiştir.

Analizanlar ister istemez kısmi ve geçici olan çözümlerle yetinebilirler mi? Kimi formülasyonların belli zamansal kesitler içinde “yeterince iyi” olduğunu kabul edecekleri bir noktaya gelebilirler mi?

Anlamanın Getirdiği Tatmin

Bu sorular, anlamanın oldukça enteresan bir yönüne işaret eder: Anlamak, tatmin edicidir. Bu başta kulağa hoş gelebilir, ancak psikanalizde sormamız gereken soru, anlamanın kimi veya neyi tatmin ettiğidir. Eğer analizanın egosunu tatmin ediyorsa, söz konusu anlamaya şüpheyle yaklaşmamız icap eder, zira bu haliyle benliği pohpohlayan bir tablo çizme riski taşır; bir başka ifadeyle, burada elde edilen kavrayış fazlasıyla elverişli ve konforludur. Öte yandan, anlamanın analiste sağladığı tatmin, bir nevi başarı, zekâ ve belki de hâkimiyet duygusu vermesinden kaynaklanıyor olabilir mi? Eğer öyleyse, anlamaya atfedilen önem yine sorgulanmalıdır, çünkü analistin hastanın sözcelemeleri karşısında şaşırması, hatta gafil avlanması evladır. İnsanın bir şeyleri deneyimleyip söze dökmesindeki sonsuz çeşitliliğe hayranlık duymak ve hastanın formülasyonlarının beklenmedik yanlarından keyif almak, analist açısından çok daha makbuldür.

Buradaki daha büyük soru şudur: anlamak, ego haricinde başka bir şeyi tatmin eder mi, bizi başka şekillerde tatmin eder mi, yoksa yalnızca anlayabilen, idraklı insanlar olduğumuza inanmamızı mı sağlar? (Yani günlük dille ifade edecek olursak, “egomuzu okşayıp” “öz-saygımızı” mı güçlendirir?) Bilinçdışı –veya Lacan’ın paradoksal sayılabilecek adlandırmasıyla “bilinçdışının öznesi” – anlamaktan tatmin olur mu?

Freud’un çalışmalarını ve klinik deneyimleri temel alarak söyleyebiliriz ki bilinçdışı, gramer ve mantık açısından düzgün biçimde oluşturulmuş ifadelerle kıyasla cinas, kelime oyunu ve dile özgü genel saçmalıklardan çok daha fazla tatmin olmaktadır. Bu, analizanın rüyasında gördüğü tehlikeli [*perilous*] bir durumun eski sevgilisi Perry’yi çağrıştırması, yine rüyada görülen bir mikrofonun [*microphone/mike*] komşu Mike’ı hatırlatması ya da analistin tuvalet eğitimi konusunda vaktiyle epey badire atlatmış ve şimdi de yazma yahut ders verme edimi sırasında verecek hiçbir şeyi olmadığından/tıkandığından yakınan bir hastaya “Bir bok bilmemek’ten bahsediyorsunuz yani?” önermesinde bulunması gibi örneklerle tetiklenen kahkahaları da açıklayabilir.

Bilinçdışı, anlamdan ziyade anlamsızlıktan, anlaşılır önermelerden ziyade bilmece, muamma ve yoğunlaştırmalardan keyif alıyor gibidir.

Eğer psikanalizin amacı tatmin sağlamak olsaydı, kaçınılmaz olarak şu soru gündeme gelirdi: Kişinin hangi yönünü tatmin etmeliyiz; egosunu mu, yoksa bilinçdışını mı? Kendini evin hâkimi olarak görmeyi arzulayan egonun bu yönünü tatmin etmek, onu tüm sırlara vâkıf olduğuna ve önündeki tüm engelleri aştığına inandırmak, tedavinin kısa devre yapmasına yol açar. Bu durum, yalnızca sınırlı sürelerle işleyen ve analizanın tedaviye geri dönmesiyle neticelenen çözümleri beraberinde getirir (Freud [1963a] bunlara, vaktinden evvel bulunmuş çareler olarak atıfta bulunur.)¹

1 Freud şöyle yazar: “Analiz sürecinde erken gelen başarı, bize destek değil köstek olur” (1963a, s. 453).

Bilinçdişısını uzak tutmak ve dikkate almamak yerine, analizanları bilinçdişısından zevk almaya, onun eğlenceli oyunlarının tadına varmaya teşvik etmemiz gerekir. Bununla birlikte, eğer bilinçdişısının labirentvari yolları ve mantıksızlık abidesi eserlerinin ötesine hiç geçmezsek, analizanlarımızı mütemadi bir akıl karışıklığının içinde (İbn Meymûn'un aksine*) rehbersiz bırakmış oluruz.

Anlamanın Tatmini Olmadan İdare Etmek

Bu da bizi birtakım yorumlarda bulunmaya sevk eder, gerçi bu yorumların kısmi ve geçici olduğunu da gayet iyi biliriz. Ne var ki bu yorumları, pek çok klinisyenin yaptığı gibi hemen en başta oturtmak yerine, analizani iyice tanıdıktan *sonra* şekillendirmek en iyisidir; aksi bir durum, vahim sonuçlar doğurabilir. Peki, yorumlarımız neden kısmi ve geçici olmak zorundadır? Çünkü hiçbir zaman tüm olgulara vâkıf değilizdir. Analizanın geçmişinin her yönünü –erken çocukluk deneyimlerini, aile yapısını, aile bireylerinin isimlerini, başkalarından dinlenen hikâyeleri, şahit olunan olayları– bilmek, haftanın birkaç günü yapılacak seanslarla yıllar boyu sürecek analitik çalışmaların sonrasında bile mümkün olmayacaktır.

Beş ila on yıl boyunca hayli düzenli devam eden seanslar sonrasında bile, analizanın, aile fertlerinin ağzından çıkan ve kendi yaşamındaki en büyük ızdırap kaynaklarıyla yakından ilişkili olan yepyeni, daha önce hiç duymadığım ifade ve hikâyelerden bahsedebiliyor oluşu, beni her daim hayretler içinde bırakmıştır. Analizan bunları anlatmaya genellikle şöyle bir yorumla başlar: “Daha önce size bahsetmediğim bir şeyi hatırladım”, “Bu konuya hiç değinmediğime inanmıyorum”, “Bunu daha önce size söylemiş olmalıyım” veya “Daha önce neden anlatmadım, bilmiyorum”. Zaten analizan da bunların,

* İbn Meymûn'un *Delâletu'l-Hâirîn - Akıl Karışıklık İçin Rehber* kitabına göndermede bulunuyor –ç.n.

daha önce üzerine konuştuğumuz konularla ne denli ilgili olduğunu hemen fark eder. Öyle ki sanki hiçbir zaman doğru kelimeyi ya da kelime dizisini söyleyememiştir, ya da sanki ben hiçbir zaman doğru soruyu sorup onun –asla unutmadığını söylediği ancak yıllardır üzerine hiç düşünmediği yahut da seanslarımız sırasında hiç aklına gelmeyen– bu özel hatırayı hatırlamasını sağlayamamışımdır. (Bunun gerçekleşebilmesi için sanki özel bir nöronun ateşlenmesi gerekiyor da biz bunu bir şekilde hep ıskalamışızdır.) Geçmişten gelen bu tür acı verici, kafa karıştırıcı veya vurucu anılar, genellikle semptomları çözmenin anahtarıdır; ancak bunlara ulaşmak yıllar alır.

Bu durum, mevcut semptomlarla ilgili mesafe kat etmemize engel değildir; hatta çoğu kez yorumlarımızın etkisiyle analizan –bizim tümevarım, tümdengelim, hipotetik çıkarım ya da diyalektik tersine çevirme gibi yöntemlerle bulup çıkardıklarımızı ister doğrulamak ister çürütmek için olsun– geçmişe ait bu tür olayları hatırlar.² Hedefi tutturamayan yorumlar önemlidir, zira onların da bu tür anıları canlandırmaları, en az hedefi tutturuyor gibi görünen

2 İyi bir klinisyen olmak isteyen analist, retorik becerilerini geliştirerek yetkin bir diyalektikçiye dönüşmelidir. Analizanın ifadelerini hızla tersine çevirmeyi öğrenmesi bilhassa şarttır. Sözgelimi, analizan bir şeyin kendisi için çok büyük bir sorun olduğunu iddia ettiğinde, bu şeyin aynı zamanda onun en büyük *jouissance*'ı olabileceği ihtimalini değerlendirmeliyiz; bir şey için kendini suçlu hissettiğini söylediğinde, bunun aslında tam da yapmak istediği veya en çok haz aldığı şey olabileceğini düşünmeliyiz; depresyondan şikâyet ettiğinde, “Acaba öfkeli olduğu için böyle söylüyor olabilir mi?” diye sorgulamalıyız. Kısacası analizanın bir şeyi hararetle onaylıyor oluşu, çoğu zaman tam tersinden şüphelenmemiz gerektiğine delalettir. Lacan'ın (2007, s. 127) dediği gibi, “Hakikat, birbirine taban tabana zıt ve birbirinin etrafında döndürülmesi gereken şeylerin münavebesi içinde kendini gösterir.” Analizan bir seansta annesini tüm kalbiyle sevdiğini söylerken, başka bir seansta aynı tutkuyla ondan nefret ettiğini iddia edebilir; analizin diyalektik doğası gereği, hiçbir ifade nihai bir durak olamaz ve bizler bu süreçte, sonunda illa bir tür senteze ulaşması gerekmeyen diyalektik bir tersine çevirmeler dizisi boyunca ilerleriz.

yorumlarınkı kadar sık gerçekleşebilir. Üstelik hedefi tutturuyormuş gibi görünen yorumlar, bir müddet sonra analizan tarafından başlangıçtaki kadar “doğru” görülmemeye başlar ve resmin yalnızca bir kısmını aydınlattıkları düşünülür. Nitekim hakikat değeri taşıyıp taşımadıklarının sorgulanabilir olduğu durumlarda bile, yorumlarımızın çalışmada yol katedilmesine yardımcı olduğu göz ardı edilmemelidir.³

Eğer analizin onuncu yılında bile yeni bilgiler (örneğin, aniden akla gelen ve analizanın uzun zamandır devam eden semptomlarından birini açıklığa kavuşturan bir çocukluk deneyimi) ortaya çıkabiliyorsa, psikanaliz pratiği içinde yapılan *hiçbir* yorumun katıyen hakikat değeri taşımadığını söyleyebilir miyiz?

Bu kadarı da biraz abartı olur.

Belki de mutlak bir hakikat değerine ihtiyacımız yoktur ve onsuz da gayet iyi idare edebiliyoruzdur. Hatta belki de onsuz daha bile iyi durumdayızdır, zira mutlak hakikat hâkimiyet yanılışmasını besler!

Anlamak Ne İşe Yarar?

Mutlak hakikat değeri ve bunun beraberinde getirdiği farz edilen “kursuz anlama”, çoğu zaman labirentten çıkmanın, yaşamın sonsuz karmaşıklığının yarattığı muammayı aşmanın bir yolu telakki edilir. Peki, gereksinim duyduğumuz rehber, sahiden de anlamak mıdır?

Aklıma takılan en temel soru şu: Anlamak bugüne dek herhangi birinin iyileşmesine yardımcı oldu mu? Sözelimi, kişinin kendi aşk hayatında olup bitenleri anladığını sanması, aynı talihsiz örüntüleri tekrarlanmasına ya da aynı katlanılmaz ilişkilere girmesine hiç engel oldu mu?

3 Ne var ki bu, sırf işleri iletirmek için her seansta rastgele yorumlar yapmanın haklı çıkarılabileceği anlamına gelmez (bkz. bkz. Fink, 2007, 5. Bölüm). Bu bağlamda, Lacan'ın Freud'un Fare Adam vakasıyla ilgili yorumlarına ilişkin değerlendirmelerine bakılabilir (Lacan, 2006a, s. 302–303).

Pek sanmıyorum. Analizana, muhtemel sonucu bildiği halde, belirli bir ilişki tarzının yeni bir partnerle yeniden gelişmesine neden izin verdiği sorulduğunda, sıklıkla şu yanıtı verir: “Evet, neler olduğunu *gayet iyi biliyorum*, ama kendime engel olamıyorum.”

Bu da bizi şu varsayıma götürür: Anlamak söz konusu olduğunda, ardında pek (veya hiç) bir iz bırakmayan yorumlar bile isabetli ya da iyileştirici etkiler doğurabilir. Bu yorumların analizana sağladığı tatmin, anlamadan *değil* değişimden, yani dünyada yeni bir varoluş ve eyleme biçimi geliştirmekten kaynaklanır. Kanıt ortadadır: Lacancı bir çerçevede yürütülen günlük psikanaliz pratiği, analizanı “yaşadığım için mutluyum” duygusuna ulaştıran (Lacan, 1976, s. 15) bu tür isabetli etkilerin sayısız örneğini sunar. Elinizdeki bu iki ciltlik çalışmada, bu örneklerden oluşan hatırı sayılır bir seçki sunulup detaylandırılmaktadır. Umuyorum ki okurlara anlamanın getirdiği tatminden *başka türlü* bir tatmin sağlayacaktır.

Derleme

Burada yeniden basılan ya da ilk kez yayımlanan –ve yaklaşık yirmi yıllık bir döneme yayılan– her bir makale, belirli bir konunun ya da vakanın incelemesidir. Her biri, bir veya birkaç sınırlı ve koşullu neticeye varır; analizanın seanslardaki söylemlerine veya analistlerin notlarına dair az çok geçici hipotezler ortaya koyar. Bununla birlikte, makalelerin tamamı cevaplandırmaya niyetlendiğinden daha fazla sayıda soru ortaya atar ve yanıtlamadığı soruların sayısı geçici olarak çözüme kavuşturduklarını bir hayli aşar.

Bu makalelerde gerçekte neden bahsettiğimi biliyormuş gibi bir izlenim vermediğimi iddia edebilir miyim? Elbette edemem. Bilhassa belirli meseleler söz konusu olduğunda, kendimden fazlasıyla emin görüldüğüm zamanlar olduğuna şüphe yok. 1970’lerden beri Paul Feyerabend ile Thomas Kuhn’un büyük hayranıyım. İki

ciltlik bu çalışmaya verdiğim isimle kendisine selam çaktığım Feyerabend*, bilimsel yöntem denilen şeye karşı aşırı derecede kuşkucu olmayı bana öğreten kişidir. Belirli bir disipline ait bir modelin tüm zamanlar için geçerli bir hakikat olamayacağını da Kuhn sayesinde öğrenmişimdir ki Freud ve ardından Lacan'ın ortaya koyduğu modeller, bunun güzel birer örneğidir.

Derlemeye dâhil edilen makalelerin, öğrendiğim bu paha biçilmez dersleri hiçbir zaman bütünüyle gözden kaçırmadığımı gösterdiğini umuyorum.

Bu iki ciltlik derlemede yer alan makalelerin yaklaşık üçte ikisi ilk kez yayımlanıyor. Katıldığım konferanslarda sunduğum bildirilerin yer aldığı –*Anxiety, the Affect of the Real* (Paris: École de Psychanalyse des Forums du Champ Lacanien, 2009) ve *Lacan and Ad-diction: An Anthology* (Londra: Karnac, 2011) gibi– çalışmalarda yayımlanması beklenebilecek örnek vaka metinleri, söz konusu vakalar hâlihazırda devam ettiği için kitaplara dâhil edilememişti. Diğer bazı vakalar, daha küçük çaplı seminer ve çalışma gruplarında tartışıldı ve yayımlanma şansı bulanlar da görece az bilinen mecralarda okurla buluştu.

Psikanaliz öğrencilerinin kuramı en iyi pratikte gördükleri zaman anladıklarına olan inancım baki. Ne var ki etik ve teknik bir takım nedenlerle, pratiği doğrudan yansıtan vaka materyalinin sunulması, konuyla son derece alakalı gibi görüldüğü durumlarda bile uygun değildir. Bunların yayımlanması mecburen ertelenmek zorundadır; mevcut materyalin hatırı sayılır bir kısmı da ister istemez hariç tutulur. Vakalarda geçen tüm tanımlayıcı bilgiler şüphesiz ki kitaptan çıkarılmıştır; öyle ki yalnızca konunun muhatabı olan analizan kendisinden bahsedildiğini anlayabilir.

* Paul Feyerabend'in *Yönteme Karşı*'sından bahsediyor –ç.n.

Daha önce yayımlanmış kimi makalelerimdeki olgusal hataları burada düzeltmekten çekinmedim; bu düzeltelerin bir kısmı sonradan daha derinlemesine eğildiğim çeviri meseleleriyle (Bu makalelerin kaleme alındığı zamandan bu yana beş yıla yakın bir süre aralıklarla da olsa Fransa'da yaşadım ve Lacan'ın metinlerini çevirmeyi sürdürdüm)⁴, bir kısmı da meslektaş gruplarına sunduğum vaka analizlerinden sonra hasta öyküsünde gelişen yeni ayrıntılarla ilgilidir. Makalelerde dile getirmiş olduğum kimi fikirleri bugün tam olarak aynı şekilde formüle etmeyebilirim; yine de bunların büyük çoğunluğunu 1991 ile 2012 yılları arasında yayımlandıkları veya konferanslarda sunuldukları biçimiyle bıraktım; her bir formülasyonu konuyla ilgili güncel fikirlerime göre yeniden biçimlendirmeye kalkmadım.

Makalelerdeki üslup, yapı ve ton birbirinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir; bu, hem hitap ettikleri kitlelerin (ve gönderildikleri dergilerin çoğu kez ciddi kısıtlamalar getiren koşullarının) hem de Lacan'ın çalışmalarını belli bir tarihsel uğrakta sunma gayretindeki biri olarak içinde bulunduğum durumun bir yansımasıdır. Lacan'ın İngilizce konuşulan çevrelerdeki alımlanışı, 1991'den bu yana dikkate değer biçimde değişmiştir kuşkusuz!

Kimi makalelerde bir vakanın ya da konunun üzerinde yeterince durulmamış gibi görünmesinin sebebi, benim ilgisizliğim değil, konferansta katılımcılara tanınan sürelerin 20–30 dakikayla sınırlı olmasıdır.

Daha eski kimi makaleler (örneğin “*Hamlet*’i Lacan ile Okumak” ve “Marilyn Monroe ve Modern Zaman Histerisi”) üslup ve okunabilirlik yönünden burada yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca tüm kaynaklar güncellenmiştir. Bu nedenle, 1990’larda yapılmış bir sunumun *Écrits: The First Complete Edition in English*’e (New York &

4 Yakında yayımlanacak olan çevirilerim: *The Triumph of Religion, On the Names-of-the-Father* ve *The Seminar, Book VIII: Transference* (New York & Londra: Polity Press, yayın aşamasında).

Londra: W. W. Norton & Co., 2006) atıfta bulunduğunu görmek, okuru şaşırtmamalıdır; dahası dikkat edilmelidir ki bu esere yapılan tüm atıflar, İngilizce edisyonun marjinlerinde yer verilen Fransızca sayfa numaralarını temel almaktadır.